૫૧૨૩

વફાતનામા

બીબી ફાતમ્હકા.

ઉર્દુ ઝબાન ઔર ગુજરાતી હરફોંમેં.

નકલ-૨૦૦૦

હસબુલ-ફરમાયશઃ

કા. એમ. બીન કા. એ. કે

બંબઈ

કાદર્યા પ્રેસમેં છાપાગયા.

સને-૧૩૧૦-હી. *અકટોમ્બર-૧૮૯૨-ઇ.

શુરૂ સાથ નામ અલ્લાહ૦ કરનેવાલા મેહરબ

કરૂં ઇબતીદા મૈં બનામેં ખુદા,
કે મારે જીલાવે વો પાલે સદા.
મોહમ્મદ નબી સય્યદુલ મુરસલીન,
હબીબે ખુદા રહમતુલ આલમીન.
મોહમ્મદકે જો ખાસ હૈં ચાર યાર,
દરૂદાં ઊન્હોંપર અછો બેશુમાર.
દીગર બાર બોલું સુનો યે કીસ્સા,
વફાત જબસે પાઇ હૈં ખૈરૂન્નીસા.
મોહમ્મદ જો એકરાત આ ખ્વાબમેં,
કહે ફાતમ્હકો ઈસી બાબમેં.
સટો તુમ જો દુનયાકો મુંજ પાસ યહાં,
જુદાઈમેં મેરે નકો રહો વહાં.
જો દેખે અથે ફાતમ્હ ખ્વાબમેં,
ઉઠી રો પડી ગમકે ગીરદાબમેં.
હસન ઔર હુસૈનકો બુલા ફાતમા,
શફકતસે બોલે કે અય જાનેમા.
લગા અપને સીનેસે દોનોંકે તઈં,
લગીં દેખ મુંહ ઉનકા રોનેકે તઈં.
કંગ્હી કરકે દોનોંકે ઝુલફોંકે બાલ,
સંવારી અપેં ફાતમ્હ જીવકે લાલ.
પીછે પૈરહન ઉનકે ધોને લગીં,
બચ્ચોંકો પેહના કરકે રોને લગી.

પકાતીહું રોટી પકાવેગા કૌન ?
ખીલાલું બચોંકો ખીલાવેગા કૌન ?
અયસેમેં જો દેખે અલી ઉનકા હાલ,
પુછે ફાતમ્હસે કે કયા હૈ ઈતાલ ?
ઇતા કામ તુમને કભી ના કયા,
કહો આજ જીવકો યે દુખ કયું દયા ?
યે ઘર આજ મુજકો સો સુના લગે,
વલે દુખપે દુખ મુજકો દુના દીસે.
ઉબલતા હૈ સીના મેરા હર ઘડી,
યે કયા હૈ સબબ મુજકો બોલો સભી ?
કહીં યા અલી તુમ સુનો દીલકી બાત,
ખબર યું દીએ હૈં નબી કાયનાત.
મુજે ખ્વાબમેં આકે બોલે રસુલ,
અજલકા પીયાલા કરો તુમ કુબુલ.
અલી ઈસ ફીકરમેં મૈં હૈરાન હું,
મુજે આજ સમજો કે મેહમાનહું.
અવ્વલ મુજકો બોલે થે યું મુસતફા,
છે મહીનેકેબઅદઝ મીલોગે તુમ આ.
મેરે બાપબીન મૈં જુદા કયું રહું,
ફીરાકે જુદાઈસો કયુંકર સહું ?
મેરે બાપ બીન મુજકો આરામ નઇં,
બજુઝ આહો ઝારી મુજે કામ નઇં.
અગરચે બચોંસે બીછડ જાઉંગી,
વલૈકીન જો માંબાપકો પાઉંગી.

કંઘી કરકે બચ્ચોંકે ઝુલફોંકે બાલ,
સીવા મુજ કરે કોન ઊનકી સંભાલ ?
ધોઈ પેરહન ફીરકે ધોવેગા કોન ?
પેહનાવું બચ્ચોંકો પેહનાવેગા કોન ?
પકાતીહું રોટી પકાવેગા કોન ?
ખીલાવું બચોંકો ખીલાવેગા કોન ?
ઇસી વાસ્તે મુજ ફીકર હે ઝુરૂર,
ખીલાવું પીલાવું મૈં અપને હુઝુર.
અલી તુમ રહોગે દીગર કામમેં,
લીજાનેકે મેરે સર–અંજામમેં.
ખબર દો–બચ્ચોંકી સો લેવેગા કોન ?
ખીલાવે પીલાવે સુલાવેગા કોન ?
અલીકો કહી યું હે હઝરત બુતુલ,
મેરી તીન બાતેં કરો તુમ કબુલ ?
વસીઅત સુનો તુમ મેરી કાન ધર,
કહું દુખ સુનો અપના દીલ ખોલકર.
મેરે દો બચ્ચે નાઝો પરવરકે તઇં,
મેરે બઅદ ઊનકો રૂલાના નઈં.
અગરચે ખતા ઉનસે સાદર અછે,
બખશના ખુદા વાસ્તે તુમ મુજે.
સુનો યા અલી મુજકો પ્યારે હેં વે,
વલે મુજ દુખીકે દુખ્યારે હૈં વે.
ઊન્હોંકે ઉપરભી ઝુલમ હોવેગા,
ઝમીં આસમાં દેખકર રોવેગા.

દુયમ તુમ જનાઝા અપસ હાથસું,
દફન મુજકો કરના આધી રાતકું.
સુયમ મેરી તુરબતપે આયા કરો,
અપસકી શફકતકા સાયા કરો.
મેહર તુમકો બખશી મૈં બહરે ખુદા,
મુજે આજ દીલસે કરો તુમ જુદા.
મીલુંગી મૈં આ રાતકો ખ્વાબમેં,
તુમ્હારી મોહબ્બતકી ગીરદાબમેં.
હુઈ હોવે મુજસે અગરચે ખતા,
તુમીં મુજકો બખશો અય શેરે ખુદા?
અલી યું કહે હૈં કે હઝરત બુતુલ,
મેરી તીન બાતેં કરો તુમ કુબુલ.
અવ્વલ કહો મોહમ્મદસે મેરા સલામ,
દુયમ મુજકો બખશો તુમ અય નેકનામ.
અપસમેં કીએ હૈં અહદ ઇસ વઝા,
વો ખાતુને જન્નત અલી મુરતુઝા.
ઈતેમેં મલક મોત આકર વહીં,
પુકારા રઝા દો ભીતર આઊં મૈં ?
મેરે તઈં યે હાતીફ દીયા યું નીદા,
બુલાવેંગે તુજકો સો તબ ઘરમેં જા.
ઈસી વાસ્તે મૈં ખડા મુન્તઝીર,
રઝા દો તો આઊં મૈં ઘરકે ભીતર ?
ખડા જમકો મોતકે બાંધકર,
સુહાગનકો પલમેં રાકું રાંડકર.

જો આવે અગર કોઈ મેરે દામમેં,
ન દું એક પલ ઉસકો આરામ મેં.
ગદા બાદશાહ ઔર વઝીરાં ઉપર,
મેરા દબદબા સબ અમીરાં ઉપર.
મેં યક પલમેં સૌ ઘર ઊજાડા કરૂં,
કે માં બીન બચ્ચોંકો દુખ્યારા કરૂં.
સકત યું દીયા હકને મુજ હાથમેં,
લખ્ખાં જીવ કબઝ મેં કરૂં બાતમેં.
મેં ઈસ ખાનદાંપરસે કુરબાન હું,
વલે ઇસ ઘરાનેકા દરબાન હું.
કહા ગર રઝા દો ભીતર આઊં મેં ?
નહીંતો કહો મુજકો ફીર જાઊં મેં.
હસન ઔર હુસૈનકો ભુલા ફાતમાં,
કહે જાઓ નાનાકી તુરબતકે વાં.
વહાં યક બશારત સો હોગી તુમ્હેં,
સુનો કાન ધરકર તુમ દોનોં જને.
રઝાસે મલક મૌત તબ આએ હેં,
કે જબ રાઝ યે ફાતમ્હ પાએ હેં.
હસન ઔર હુસૈનકો નથી યું ખબર,
કે જાવેગી ખૈરૂન્નીસા અબ ગુઝર.
દોનોં ભાઈ તુરબતકને આએ હેં,
ખબર મૌતકી તબ વહાં પાએ હેં.
યતીમાં દોનોં મીલ બીલગતે ચલે,
નંગે પાંવ માતમકી કફની ગલે.

કરેં દમબદમ આહ નઅરા તમામ,
કે માંકે ફીરાકોંસે હઝરત ઇમામ.
દેખેં કયા કે હૈં ફાતમ્હ ધ્યાનમેં,
અથા ધ્યાન ઉનકા સો સુબહાનમેં.
કહેતીથીં કે હકને બુલાયા મુજે,
મેરે દો બચોંકો મૈં સોંપી તુજે.
ખુદાયા તુ ઇનકા નીગ્હેબાન હો,
યતીમોંકે દીલકા તુ દરમાન હો.
કહીં દુધ બખ્શી મૈં દોનોંકે તઇં,
ઈતા દો રઝા મુજકો સોનેકે તઇં.
ઇતેમેં ગયા રૂહ તનસે નીકલ,
રહીં જાકે બાબાસે જન્નતમેં મીલ.
અંગનમેં જુદાઇકે ગલને લગે,
હસન ઔર હુસૈન મીલકે કહેને લગે.
કહે અય અમાં હમ દુખ્યારે હુએ,
હમેં દો યતીમાં બીચારે હુએ.
કહે અય અમાં હમકો તુમ સાથ લો,
હમેં દો યતીમોંકા દીલ હાથ લો.
ચલે ફાતમ્હ જું ઈમામ છોડકર,
કહેં દુખ કીસીકા સીના ફોડકર.
મોહબ્બતસે હમકો બુલાવેગા કૌન ?
ખીલાવે પીલાવે સુલાવેગા કૌન ?
જીગરપર જુદાઇકે ઝખમાં લગે,
બીછડકર દેખો ફાતમ્હ કયું ચલે.

અલી ઉસ વકત ગમગે રંજુર થે,
બચ્ચોંકી ગરીબીસે દીલ ચુર થે.
કરેં આહ નઅરે અલી નામદાર,
કહે યું મદીના હુવા અબ ઉજાડ.
ઉસી દુખસે હૈદરકી છાતી જલી,
કહેં આજ મુજ ઘરકી બસતી ચલી.
અગરચે તુમ્હેં દુધ બખ્શા અછે,
વલે આગ દીલકી સો કયુંકર બુજે.
ફકરા—ફાકએ ફાતમહ સોંસકર,
કે જન્નતમેં જાતી હૈં અફસોસ કર.
કરૂં કયા કે નઈં જીવ મેરે હાથમેં,
વલે જાન દેતા મૈં ઈસ બાતમેં.
ઈસી દુખસે મેરા દરૂના જલે,
મુજે છોડકર ફાતમહ કયું ચલે?
કહો ઝીંદગાની સો કયુંકર કટે?
હમનકા મદીનેમેં રેતે સટે.
અલીને પુકારે કે અય ઝુલજલાલ,
મેરે દો બચોંકી ખબર લે ઈતાલ!
કે તેરે નબીકે નવાસે હૈં યે,
શહીદોંકે સરતાજ ખાસે હૈં યે.
ભી તાબુત કયુંકર નીકાલુંગા મૈં,
બચોંકા સો કયુંકર સંભાલુંગા મૈં.
બચોંકા સબરકી તું તૌફીક દે,
અપસકી મોહબ્બતકી તૌફીક દે!

ઇતેમેં હુવા હુકમ એગી કરો ?
બીબી ફાતમ્હકો કબરમેં ધરો.
તેરે દો બચોંકા સંભાલુંગા મૈં,
કે બીન માંકે હૈં ઈનકો પાલુંગા મૈં.
અલી તુજસે મુજકો પ્યારે હૈં વો,
અરશકે મેરે દો કંગુરે હૈં વો.
હુવા હુકમ રબકા સો જીબરીલકો,
સંભાલો તુમ્હીં જાકે હસનૈનકો.
વો દોનોં યતીમાંકો આગે બુલાવ,
સબરકા ઉન્હોંકો તો શરબત પીલાવ ?
જનાઝા બનાકર અલી હાથસું,
દફન તબ કીએ હૈં આધ્ધી રાતકું.
નંગે પાંવ ભાઇ દોનોં સર ખુલે,
જનાઝેકે સંગાત રોતે ચલે.
કીએ તીન દીનતક અલી વહાં મુકામ,
સો ઉસ પાક તુરબત ઉપર સુબ્હો શામ.
વલેકીન ન દેખે અલી ખ્વાબમેં,
હુએ બહોત દીલગીર ઇસ બાબમેં.
અહદકા ઈતા તુમ કીએ નઈ વફા,
સબબ કયા યે થા અય ખૈરુન્નીસા ?
કહીં મુજકો ફુરસત નથી કુછ હનોઝ,
હીસાબ દેને મેરે કે થે તીન રોઝ.
સુઇ મંગકે લાઇથી સીનેકે તઇં,
ગઈ ભુલ મૈં ફીર વો દેનેકે તઇં.

બદલ સુઈકે મૈં રહી બંદ વહાં,
ખલાસી નથી મુજકો હરચંદ વહાં.
બદલ સુઈકે ઉસકી મીન્નત કરો ?
ખુદા વાસ્તે ઉસકી ઈઝઝત કરો ?
સુઈ લેકે દૌડે અલી સુનકે બાત,
બુલાકર દીએ સુઇ ઔરતકે હાત.
અલીને બહોત ઉસકી ઇઝઝત કીએ,
બદલ સુઈકે ઉસકી મીન્નત કીએ.
યે સુન બાત ઔરતભી હૈરાન હો,
બહોત શાહે મરદાંપે કુરબાન હો.
અઝીઝાં અંદેશા કરો યે તુમ્હેં,
કયામતકો દેંગે જવાબ કયા હમેં.
બદલ સુઈકે અયસે મઅસુમ પાક,
અટકકર રહેં તીન દીનતક હલાક.
સબામેં બંધો દીલ ઇબાદત કરો ?
અજલ દુર નઈં ઝીકરો તાઅત કરો ?
વગર નઈં તો બેહદ ખરાબ હોઓગે,
જો કુછ યાં કરોગે વહાં પાઓગે.
કયામતમેં તાલીબ શફાઅતકે દીન,
શફાઅતસે બખશેં તુજે પંજતન.
હુવા આકે આખર યે કીસ્સા તમામ,
નબી મુસતફાપર દરૂદાં—સલામ.

તમામ શુદ.

મુજરા અઝ મીરઝાં દબીર.

મુજરઈ શાહકી લાશકા યાદે ખુદા રહી,
કીબલેકી સીમ્ત સુરતે કીબ્લનુમા રહી.
જબતક ગુલુએ શાહપે તેગે જફા રહી,
આ બેકરાર ઉસ ઘડી ખૈરૂન્નીસા રહી.
યારો તુમ્હેં ભી અશ્ક ફીશાની ઝુરૂર હૈ,
ઈસ ગમમેં બુતુલ હૈ આંસું બહા રહી.
હશ્રમેં મોઅમીનોંસે કહેંગે યે જીબરઇલ,
આઓ ચલો બુતુલ હૈ કૌસર લુટા રહી.
કહેતાથા હુર યે ભાઈસે તુ ચલ તો જલ્દ ચલ?
મુજકો તો હૈ બેહશ્તમેં ઝોહરા બુલા રહી.
ઉઠતે હૈં તઅઝીએ જો શહીદીકે અય દબીર,
કયા કયા હરએક મકાંપે ઉદાસી હૈ છા રહી.

બ-કલમ-ખાકસાર.
કાઝી ઇસમાઈલ-કાઝી મોહમ્મદ મીયાં
પોરબંદરી.

ઈશતેહાર ! ઇશતેહાર !! ઈશતેહાર !!!

શૌકીનો કહાં હો ? આઈએ તશરીફ લાઇએ ? હમને ઇનદીનું ઈસલામી મઝહબકી ચુનીંદા કીતાબેં, ઔર તુમહારે દીલપસંદ કીસ્સે; ઊરદુકી મીઠી ઔર પ્યારી ઝબાનમેં, ઔર ગુજરાતી હરફોંમેં છપવાઇ હૈં. જીન સાહેબોંકો ખરીદના મનઝુર હો, વો કી[illegible] [illegible] ભીજવાકે મંગવા લેં. ફકત.

નઈ કીતાબોંકી તફસીલ.

૦। –	અનવારૂલ ઈસલામ ઉર્ફે—નુરૂલ [illegible]ના, જીલ્દ—પેહલી.
૦। =	અનવારૂલ ઈસલામ ઊર્ફે—મૌઅઝતુલહસના, જીલ્દ—દુસરી.
૦।	કીસ્સએ ઝૈતુન ઔર મોહમ્મદ હનીફ.
૦।	મજમુએ નજમુઝઝીયા.
૦) – ॥	કીસ્સએ હઝરતે બીલાલ.
૦।	શાહેજહાં, રૌશનઝોહલ ઔર શાહપરી.
૧	ચમને બેનઝીર—પુરી. ૩ જીલ્દ.
૦) – ॥	કીસ્સએ નાઝનીં વ પઠાન.
૦) – ॥	કીસ્સએ કાલી વ ગોરી ઔર ચારબાગ રંગીનકા.

યે કીતાબેં પાયધોની કોલસે મોહલ્લેકે નાકે ઉપર કાઝી સાહેબકી દુકાન નમબર ૬૫ સે, ઔર ભીંડી બાઝાર કાઝી અલીમીયાંકી દુકાન નમબર ૧૦૧ સે મીલસકતી હૈં.